

فرزندانی که ارث ندارند

فرزندخواندگی به عنوان راهکاری برای حمایت از کودکان بی سرپرست شناخته می‌شود. با این حال، یکی از چالش‌های اساسی در این زمینه، محرومیت فرزندخواندگان از حق ارث است.

فرزندخواندگی به عنوان راهکاری برای حمایت از کودکان بی سرپرست شناخته می‌شود. با این حال، یکی از چالش‌های اساسی در این زمینه، محرومیت فرزندخواندگان از حق ارث است. این موضوع می‌تواند تبعات اجتماعی، اقتصادی و روانی قابل توجهی برای کودکان به همراه داشته باشد.

به گزارش نصر، بسیاری از والدینی که می‌خواهند فرزندخوانده داشته باشند، شنیده‌اند که باید اموالی را به نام کودک کنند که البته این مساله اکنون تسهیل شده است و سختگیری‌ها به ویژه در طرح میزبان-طرحی نسبتاً جدید برای فرزندخواندگی کودکان بی سرپرست و بدسرپرست- کاهش یافته است. اینکه والدین بخواهند مال و املاکی را به نام فرزند کنند، قبل از اینکه سراغ فرزندخواندگی بروند گاهی تردیدهایی در ذهن آنها به وجود می‌آورد اما شاید بسیاری از آنها قبل از اقدام به فرزندخواندگی، ندانند که کودک فرزندخوانده از آنها ارثی نخواهد برد.

سازمان بهزیستی کشور در سایت خود به این پرسش که آیا فرزندخوانده می‌تواند ارث ببرد اینگونه پاسخ داده است که: «با وجود آنکه نام کودک در شناسنامه سرپرستی قید می‌شود، فرزندخوانده از سرپرستان خود ارث نمی‌برد. حتی اگر سرپرستان بخواهند که کودک ارث ببرد. بنابراین به منظور تأمین منافع مادی کودک، سرپرستان باید به دستور دادگاه بخشی از اموال یا حقوق خود را به نفع کودکان یا نوجوانان تحت سرپرستی خود تملیک یا تعهد به تملیک کنند.»

محرومیت فرزندخواندگان از ارث موضوعی است که پیامدهای متعددی به دنبال دارد. مشکلات ناشی از محرومیت از ارث شامل عدم امنیت مالی، تبعیض اجتماعی، مشکلات حقوقی، کاهش تمایل به فرزندخواندگی، تأثیر بر روابط خانوادگی و محدودیت‌های قانونی است.

فرزندخواندگان به دلیل عدم دسترسی به ارث، ممکن است در آینده با مشکلات مالی جدی مواجه شوند. بیمه عمر یا تملیک اموال به صورت محدود برای فرزندخوانده نمی‌تواند تضمین کننده آینده مالی آنها باشد. چه بسا این دو اقدام (بیمه عمر و تملیک اموال به صورت محدود) برای فرزندان زیستی در کنار ارث صورت می‌پذیرد و نمی‌توان آن را جایگزین ارث فرض کرد. محرومیت فرزندخواندگان از ارث می‌تواند باعث افزایش فقر و نابرابری اجتماعی شود.

محرومیت از ارث می‌تواند احساس تبعیض و بی‌عدالتی را در فرزندخواندگان ایجاد کند. این احساس ممکن است بر روی اعتماد به نفس و سلامت روان آنها تأثیر منفی بگذارد. از سوی دیگر والدین سرپرست باید بخشی از اموال خود را به نفع کودک تملیک کنند که ممکن است منجر به پیچیدگی‌های حقوقی و مالی شود. این موضوع می‌تواند مانع جذب خانواده‌های بیشتر برای پذیرش فرزندخوانده شود. عدم وجود حق ارث ممکن است خانواده‌ها را از پذیرش فرزندخوانده منصرف کند، چراکه آنها نمی‌خواهند سرمایه‌گذاری عاطفی و مالی بدون تضمین بازگشت داشته باشند.

تأثیر بر روابط خانوادگی از دیگر پیامدهای محرومیت فرزندخواندگان از ارث است. وجود تفاوت‌های حقوقی بین فرزندان زیستی و فرزندخوانده می‌تواند منجر به تنش‌ها و اختلافات خانوادگی شود. قوانین موجود ممکن است نیازمند اصلاحات باشند تا حقوق فرزندخواندگان بهتر تأمین شود، اما تغییرات قانونی معمولاً زمان‌بر و دشوار هستند به ویژه آنکه پای مسائل دینی نیز در میان باشد.

اگر تملیک اموال اجرا شود، فرزندخوانده مشکلی پیدا نمی‌کند

با توجه به اینکه به منظور تأمین منافع مادی کودک، سرپرستان باید به دستور دادگاه بخشی از اموال یا حقوق خود را به نفع کودکان یا نوجوانان تحت سرپرستی خود تملیک یا تعهد به تملیک کنند، اما این سنوالم مطرح است که تملیک املاک تا چه حد می‌تواند خلاء ناشی از محرومیت از ارث را پر کند.

مدیرکل امور کودکان و نوجوانان سازمان بهزیستی کشور در این رابطه می‌گوید: بحث سهم بری فرزندخوانده از ارث، بحثی حقوقی و در زمره مسائلی است که بر اساس فتوای ارث به فرزندخوانده تعلق نمی‌گیرد. جایگزین این مساله در قانون، اجبار خانواده به تملیک بخشی از اموال خود برای کودک است تا این خلاء جبران شود.

سعید بابایی در گفت و گویی تصریح کرد: در واقع این مساله جایگزین بحث ارث برای حمایت از فرزندخوانده‌ها است که در قانون حمایت از کودکان و نوجوانان مصوب سال ۱۳۹۲ مشخص شده است.

وی خاطرنشان کرد: بر اساس ماده ۱۴ قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست، دادگاه در صورتی حکم سرپرستی صادر می‌کند که درخواست کننده سرپرستی، بخشی از اموال یا حقوق خود را به کودک یا نوجوان تحت سرپرستی تملیک کند. تشخیص نوع و میزان مال یا حقوق مزبور با دادگاه است. در مواردی که دادگاه تشخیص دهد اخذ تضمین عینی از درخواست کننده ممکن یا به مصلحت نیست و سرپرستی کودک یا نوجوان ضرورت داشته باشد، دستور اخذ تعهد کتبی به تملیک

بخشی از اموال یا حقوق را در آینده صادر و پس از قبول درخواست کننده و انجام دستور، حکم سرپرستی صادر می کند. مدیرکل امور کودکان و نوجوانان سازمان بهزیستی کشور یادآور شد: طبق تبصره همین ماده، در صورتی که دادگاه تشخیص دهد اعطای سرپرستی بدون اجرای مفاد این ماده به مصلحت کودک یا نوجوان است، به صدور حکم سرپرستی اقدام می کند. وی در پاسخ به این سؤال که آیا بهزیستی اقدامات یا مکاتباتی داشته که مشکل محرومیت از ارث فرزندان برطرف شود، گفت: این امر، یک مساله قانونی نیست که با نامه نگاری حل شود. مباحث پیچیده فقهی است. این موارد با نامه نگاری تغییر نمی کند. نباید فراموش کرد که تملیک اموال جایگزین بحث ارث است که اگر اجرا شود، فرزندخوانده مشکلی پیدا نمی کند.

نیاز به برقراری شرایط عادلانه تر برای احقاق حقوق فرزندان نیاز به برقراری شرایط عادلانه تر برای احقاق حقوق فرزندان در حال حاضر در درجه اول فرزندان و پس از آن اقوام و بستگان درجه اول از ارث بهره مند می شوند و فرزند خوانده ها از این قضیه مستثنی بوده و در صورت فوت والدین از آنها ارث نمی برند اما از آنجا که هر فرد در دوران حیاتش می تواند برای یک سوم از اموال خود پس از فوت وصیت کرده و موارد مصرف آنها تعیین کند، بنابراین تلاش می شود تا قانونی وضع شود که به موجب آن مرد و زنی که کودکی را به فرزند خواندگی می پذیرند ، در همان ابتدا تملیک اموال انجام شود البته اگر متقاضیان فرزندخواندگی این شرط را بپذیرند.

به نظر می رسد محرومیت فرزندان از حق ارث نه تنها بر زندگی آنها تأثیر منفی دارد بلکه می تواند بر روی خانواده نیز اثرگذار باشد. برای حل این مشکل، نیاز به بازنگری در قوانین مربوط به فرزندخواندگی و ایجاد سازوکارهایی برای حمایت بهتر از کودکان تحت سرپرستی وجود دارد تا بتوان شرایط عادلانه تری را فراهم کرد.